

Prohlášení rektora k podání děkana PŘF UP a závěru Etické komise UP

pátek 14. červen 2019, 9:45 – Text: Jaroslav Miller

(K podání děkana PŘF UP v Olomouci doc. Martina Kubaly ze dne 18. 3. 2019, č.j. UPOL-57650/3900S-2019 – o manipulaci s daty u obrázku 2A v článku v JACS 129, 10929 (2007) autorů Martina Heřmánka, Radka Zbořila, Ivo Medříka, Jiřího Pěchouška a Čeňka Gregora – a závěru Etické komise UP)

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci se rozhodl zveřejnit reakci na výstupy svého poradního orgánu – Etické komise UP. Kompletní textace cituje interní vyjádření jednotlivých účastníků řízení, především proto text nebude veřejně publikován.

Jako rektor Univerzity Palackého v Olomouci beru na vědomí závěr Etické komise UP, že v případě kolektivní publikace z roku 2007 došlo k porušení Etického kodexu UP, a to ze strany Mgr. Martina Heřmánka, Ph.D., a prof. RNDr. Radka Zbořila, Ph.D.

Zatímco dr. Heřmánek přinejmenším věděl o manipulaci s dotyčným grafem, prof. Zbořil nezabránil jeho úpravě a publikaci. Jako korespondenční autor zároveň adekvátně a včas nereagoval na impulzy, jež upozorňovaly na toto konkrétní pochybení (především v roce 2012). Autora úpravy se nepodařilo s definitivní platností identifikovat. Závěr, dle něž prof. Zbořil mohl úpravu iniciovat, není prokázán a vyžadoval by hlubší expertní šetření celé záležitosti.

V rámci šetření byla zkoumána etická stránka věci na pozadí vnitřních norem Univerzity Palackého v Olomouci, nikoliv míra dopadů manipulace s grafem v kontextu výzkumu a jeho publikovaného výstupu. Prof. Zbořil projednal na podnět Vědecké rady PŘF s redakcí JACS způsob nápravy problému. Inicioval rovněž opakovaná měření, která měla prokázat, že i přes provedené úpravy grafu jsou závěry práce validní. Výsledky již byly prezentovány Vědecké radě PŘF UP a v současné době prof. Zbořil připravuje podklady pro opravu článku.

Vzhledem k faktu, že Mgr. Heřmánek, Ph.D., není zaměstnancem Univerzity Palackého v Olomouci, lze (po dvanácti letech) ze strany rektora UP jen apelovat na jeho vědeckou a profesní čest. Následný postup vedení Univerzity Palackého v Olomouci týkající se prof. Zbořila i dalších souvisejících doporučení bude konzultován s vedením Přírodovědecké fakulty UP, a to tak, aby bylo dosaženo vypořádání všech relevantních závěrů komise. Do návrhu konkrétních rozhodnutí nebude vedení UP tyto kroky komentovat.

Upozorňuji, že výsledky jednání Etické komise UP mají doporučující, nikoliv právně závazný charakter a jsou do jisté míry založeny na dedukcích a vyjádřeních aktérů, které jsou ve vzájemném rozporu. Nelze je proto považovat za konstatování viny, ale za vyjádření kolektivního postoje přísně nakládajícího se zvažováním pravděpodobnosti konkrétních dějů. Prof. Zbořil závěr EK rozporuje a bude na ně reagovat.

Prof. Radka Zbořila považuji přes tento nálezný za výjimečně talentovaného vědce s mimořádnými schopnostmi jak v oblasti základního, tak i aplikovaného výzkumu. Zbořilova odborná i manažerská činnost významně přispívá k rozvoji Univerzity Palackého v Olomouci i celé oborové sféry, které se prof. Zbořil věnuje, a má i nadále podporu vedení UP. Věřím, že se jedná o ojedinělé pochybení, neboť Univerzita Palackého v Olomouci vždy kladla důraz na dodržování vysokých etických standardů vědecké práce. Budou učiněna opatření, aby se podobným problémům do budoucna zamezilo.

Citace ze závěru usnesení:

Ze strany Prof. RNDr. Radka Zbořila, Ph.D. došlo k porušení etického kodexu UP podle části III: Zásady pro tvůrčí činnost: Bod 3: Vědecký pracovník si uvědomuje svoji zodpovědnost za objektivitu, spolehlivost a přesnost svého bádání a respektuje meze používaných metod. Bod 4: Vědecký pracovník při zveřejňování svých poznatků a výsledků dbá na jejich úplnost, ověřitelnost a objektivní interpretaci. Bod 13: Objeví-li vědecký pracovník ve svých publikacích omyl, podnikne všechny potřebné a možné kroky k jeho nápravě, nesnaží se jej tajit nebo maskovat a to:

- 1. Iniciací úpravy obrazové přílohy pro publikaci v JACS 129, 10929 (2007) obrázek 2A autorů Martin Heřmánek, Radek Zbořil, Ivo Medřík, Jiří Pěchoušek a Čeněk Gregor.*
- 2. Nečinností od roku 2012, kdy ho o manipulaci s daty prokazatelně informoval RNDr. Čeněk Gregor při 1. a 2. obhajobě své dizertace a ústně i Prof. RNDr. J. Ševčíka, CSc., tehdejšího děkana PŘF UP.*

Ze strany Mgr. Martina Heřmánka, Ph.D. došlo k porušení Etického kodexu UP podle části III: Zásady pro tvůrčí činnost Bod 3: Vědecký pracovník si uvědomuje svoji zodpovědnost za objektivitu, spolehlivost a přesnost svého bádání a respektuje meze používaných metod. Bod 4: Vědecký pracovník při zveřejňování svých poznatků a výsledků dbá na jejich úplnost, ověřitelnost a objektivní interpretaci a to:

Mgr. Martin Heřmánek, Ph.D. o manipulaci s daty věděl, ale nehlásil ji a nic na tom, že se jednalo o porušení EK UP, nemění ani obavy z možných důsledků od autority – Prof. RNDr. R. Zbořila, Ph.D.